

ДО
НАУЧНОТО ЖУРИ ЗА
ЗАЩИТА НА ДИСЕРТАЦИОНЕН
ТРУД НА ДОКТОРАНТА
ВЛАДИСЛАВ СВЕТОСЛАВОВ ДАЦОВ
БАН ИНСТИТУТ ЗА ДЪРЖАВАТА И
ПРАВОТО
СЕКЦИЯ ГРАЖДАНСКО И СЕМЕЙНО
ПРАВО

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Павел Атанасов Сарафов

за представения дисертационен труд
“Едностранно поемане на гражданскоправно задължение”
за получаване на образователната и научна степен
“Доктор”

Уважаеми колеги,

Със заповед № РД-09-26 от 03.04.2023 г. на Директора на Института за държавата и правото при БАН съм назначен за член на журито за защита на дисертационния труд “Едностранно поемане на гражданскоправно задължение”, представен от докторанта Владислав Светославов Дацов. С решение на журито ми е възложено да представя становище по дисертационния труд.

Докторантът Владислав Светославов Дацов е родена на 12.10.1990 г. През 2016 г. завършва юридическият факултет на Софийския университет “Св. Климент Охридски”. Задочен докторант е в ИДП при БАН, зачислен със заповед на Директора № РД-09-70 от 15.07.2021 г., с период на докторантурата от 1.10.2021 г. – до 30.09.2025 г.

Положил е необходимите изпитни минимума, има публикации по дисертацията и е отчислен с право на защита, поради което отговаря на формалните изисквания за придобиване на степента “доктор по право”.

Представеният труд е посветен на важен и силно интригуващ цивилистичен проблем – този за едностранното поемане на гражданскоправно задължение. По темата няма цялостно монографично изследване, което с нужната пълнота, систематичност и задълбоченост да разглежда различните

аспекти, които тази гражданскоправна фигура разкрива. В литературата се срещат само откъслечни и инцидентни разглеждания по въпроса, главно в рамките на различни учебни курсове и отделни статии. Нещо повече – липсва утвърдено разбиране дали тази фигура е ясно установена от позитивното ни право или не. В този смисъл темата е подбрана удачно и отговаря на необходимостта да се извърши съответно научно изследване.

Общо погледнато дисертационният труд представлява задълбочена, самостоятелна, оригинална и изчерпателна научна разработка на проблема за едностранно поемане на гражданскоправно задължение като част от общите проблеми в правния режим на възникване и реализиране на гражданскоправните задължения и най-вече тези с облигационен характер. Въпросите, свързани с този специфичен феномен имат важно теоретично и практическо значение, предвид това дали в позитивноправната ни уредба има разработеност на поемането в едностранен порядък на гражданскоправно задължение и това, как да става неговото изпълнение, когато обещаателят отказва да изпълни доброволно това, за което се е задължил. Изводите на автора са основани на задълбочено познаване и разбор на правната уредба както и на съществуващата цивилистична литература, а също така и на широки познания в сферата на гражданското право и особено на облигационното право. От анализа, който той прави се достига до изводи, които да послужат за изясняване същността и правните измерения на едностранното поемане на гражданскоправно задължение както и на редица, свързани с него концептуални въпроси – характерът на поемането като едностранна правна сделка, като сделка нуждаеща се от получаване от съответен адресат, като сделка имаща определено специфично съдържание, като сделка водеща до гражданскоправни последици, като неформална абстрактна сделка и като сделка между живи. Изяснен е въпросът за юридическият факт, съдържанието и страните на правоотношението, възникващо вследствие едностранното поемане на гражданскоправно задължение както и неговия недоговорен характер. Изследването на конкретния правен проблем, формулиран в заглавието на дисертацията, е подтикнало авторът да разгледа редица допълнителни въпроси, които имат важно теоретично и теоретико-практическо значение.

Дисертацията е в общ обем от 239 страници, структурирани в четири глави. Има увод, заключение, библиография за ползвания научен апарат, както

и 312 бележки под линия. Така избраната подредба е добра с оглед разкриване всички аспекти на предмета на работата и оформянето ѝ като добре изградена цялост както и с оглед постигането на добър баланс в поднасянето на материала. Изградената структура позволява да се открият търсените акценти и да се постигне тяхното максимално удачно поднасяне. Изложението следва логиката да се върви от общото и главното, като след това се премине към разглеждане на частните въпроси. С оглед това първоначално се извършва исторически и сравнителноправен преглед на едностранното поемане на гражданскоправно задължение (т. нар. полицитация, според терминологията възприета от автора), изследва се положението му на фона на исторически сходни правни фигури с цел да се подчертаят специфичните му особености, разглеждат се случаите, които според автора представляват случаи на нормативно уреждане на полицитацията в действащото българско право, разграничава се едностранното поемане на задължение в търговското право от едностранното поемане на задължение в гражданското право, дава се характеристика на полицитацията като правна сделка, очертават се особеностите на възникващото на нейна основа правоотношение, разграничавайки го от близки правоотношения, разглежда се съдържанието на полицитационното правоотношение, субектите на правоотношението и неговото прекратяване.

Следва специално да се отбележи, че докторантът успешно е успял да се справи с една изначална трудност на разглежданата тема – става въпрос за това, че концептуално липсва традиция в правната литература да се възприема едностранното поемане на гражданскоправно задължение като самостоятелна фигура, както и за това, че липсва единна систематизирана и цялостна правна уредба по въпроса. За да се сглоби представянето на фигурата, авторът е събирал буквално части от различни места и е трябвало да направи един широк анализ чрез привличането и съпоставянето със широк спектър институти на гражданското право. Тук особено се набива проблемът с липсата на единна терминология в разпоредбите, което изисква уточняващи пояснения и подвеждането на различни правни фигури към общата конструкция, изведена в дисертацията. Може да се каже, че на базата на доброто си познание и разбиране на материята, както и на базата доброто познаване на институтите на гражданското право в цялост авторът е успял да се справи с това предизвикателство.

За да се даде пълна и цялостна оценка на работата следва да се подчертае, че тя съдържа редица новости и приносни моменти.

1. На първо място като основен принос може да се посочи самото концептуално извеждане на проблема за едностранното поемане на гражданскоправно задължение. До момента в българската цивилистична литература не е имало опит за цялостно теоретично обхващане на въпросите, свързани със същността, съдържанието и правните последици от едностранното поемане на гражданскоправно задължение. Сега този проблем е поставен на научно внимание и свързаните с него изводи може да подхранват по-нататъшни изследвания, както и да будят съгласия и несъгласия в рамките на съответна научна дискусия.

2. На второ място с приносно значение може да се определи позицията във връзка с основанията, които опорочават едностранното поемане на гражданско задължение и особено изводите във връзка с нищожността му поради невъзможен предмет.

3. На трето място като принос на дисертацията следва да се отбележи анализът на същността и правните особености на обещанието за даване на заем по чл. 241 ЗЗД както и достигането до извода, че то може да бъде едностранна правна сделка както и аргументацията на позицията, че предварителен договор за заем е нищожен.

4. На четвърто място считам за разумно и заслужаващо подкрепа предложението в чл. 241 ЗЗД да се допълнят нови алинеи втора и трета, в които да се уреди изрично въпросът за неплатежоспособността в гражданското право, която да отчита различията с неплатежоспособността в търговското право. Впрочем това е отдавна наболял проблем, който настоящият труд показва като необходим за решаване, макар и с оглед ситуацията в един частен гражданскоправен институт.

5. На пето място намирам за приносен анализа и аргументацията относно това, че както при напълно недееспособно лице, така и на още по-голямо основание при ограничено дееспособно лице може да се формира правно очакване като специфичен елемент от тяхната имуществена сфера.

6. На шесто място считам за приносни изводите относно критериите, на които следва да отговаря волеизявлението за едностранно поемане на

гражданско задължение, за да е годно да породи валидно гражданско правоотношение.

Наред с многото си достойнства в работата има и неща, които не мога да споделя.

Така например не можах да бъда убеден в застъпената от докторанта теза, че уредената фигура по чл. 23 ЗЗД представлява едностранно поемане на задължение за действието на трето лице, а не договор за обещаване на действието на трето лице.

Също така не считам, че тезата относно съдържанието на полицитационното правоотношение, като включващо правно очакване за бенефициера, но не и съответно субективно право да се поиска реално изпълнение на обещаното е защитена напълно сполучливо. Считам, че тя звучи по-скоро декларативно и се нуждае от допълнителна аргументация.

Отбелязаните критични бележки в никакъв случай не намаляват достойнствата на труда и не разколебават моята безспорно положителна оценка за него. Считам, че той е **оригинално научно постижение с научно-приложно значение**, което отговаря на изискванията на чл. 6, ал. 3 от Закона за развитието на академичния състав в Република България. Той е плод на самостоятелните теоретични проучвания на автора и разкрива съществен принос в областта на правното познание за същността и особеностите на едностранно поемане на гражданскоправно задължение.

Това ми дава основание да препоръчам на научното жури към Института за държавата и правото при БАН да вземе решение, с което да присъди на Владислав Светославов Дацов образователната и научна степен “доктор”, за което аз самият убедено ще гласувам.

София
17.05.2023г.

С уважение:
проф. д-р Павел Сарафов

TO
THE SCIENTIFIC JURY
ON THE DEFENSE
OF THE PH.D. THESIS
BY VLADISLAV SVETOSLAVOV DATSOV
A PH.D. STUDENT
BULGARIAN ACADEMY OF SCIENCES
THE INSTITUTE FOR THE STATE AND
THE LAW
CIVIL AND FAMILY LAW SECTION

OPINION

By Prof. Ph.D. Pavel Atanasov Sarafov

on the presented Ph.D. thesis
“Unilateral Assumption of a Civil Obligation”
for obtaining the educational and scientific degree “Ph. D.”

Respectable Colleagues,

With Order № RD-09-26 from 3rd April 2023 by the Head of the Institute for the State and the Law (ISL) of the Bulgarian Academy of Sciences (BAS) I was appointed as a member of the scientific jury for the defense of the Ph.D. thesis “Unilateral Assumption of a Civil Obligation”, presented by the Ph.D. student Vladislav Svetoslavov Datsov. By a decision of the jury, I have been assigned to present an opinion on the dissertation.

The Ph.D. student Vladislav Svetoslavov Datsov was born on the 12th October 1990. In 2016 he graduated from the Faculty of Law of Sofia University “St. Kliment Ohridski”. He is an extramural Ph.D. student in the ISL of BAS, enrolled with Order of the Head of ILS No RD-09-70 from 15th July 2021, the span of the Ph.D. program being from 1st October 2021 till 30th September 2025.

He has taken all the minimum necessary exams, has publications on the topic of the Ph.D. thesis and has been admitted to defense of his dissertation, by which he meets the formal requirements for obtaining the Ph.D. degree.

The presented dissertation is devoted to an important and highly intriguing problem of the Civil Law – the one of the unilateral assumption of a civil obligation. The topic has not been the subject of a comprehensive monographic research, capable

of analyzing the various aspects this Civil Law figure presents, with the necessary fullness, systematicity and deepness. There can be found only partial and incidental views on the subject in the Bulgarian legal literature, mainly within various courses of study and single articles. Moreover, there is no established understanding whether this legal figure is clearly set by our positive law or not. Taking this into consideration, the topic is well chosen and meets the necessity for a scientific research to be conducted.

Overall, the Ph.D. thesis is an in-depth, independent, original, and comprehensive scientific research on the topic of the unilateral assumption of a civil obligation as a part of the common problems in the legal framework of the arising and fulfillment of civil obligations. The matters, regarding this specific phenomenon, are of important theoretical and practical significance, according to whether in our positive law there is a detailed study on the unilateral assumption of a civil obligation, and how the latter is accomplished when the promisor refuses to willingly fulfill what they have obliged themselves for. The conclusions of the author are based on profound knowledge and analysis of the legal regulations, as well as on the existing Civil Law literature, and wide knowledge in the sphere of Civil Law and especially the Law of Obligations. From the analysis the Ph.D. student conducts, he reaches conclusions, which enable him to clarify the essence and legal dimensions of the unilateral assumption of a civil obligation, as well as a number of related conceptual matters – the character of the assumption as a unilateral deal, as a deal which needs to be received by a particular recipient, as a deal with specific contents, as a deal from which civil consequences arise, as an informal abstract deal and as a deal *inter vivos*. A clarification is made regarding the legal fact, the contents and the parties to the legal relation, which arises from the unilateral assumption of a civil obligation, as well as its non-contractual character. The study of the particular legal problem, formulated in the title of the Ph.D. thesis, has motivated the author to discuss a number of additional matters, which have important theoretical and theoretic-practical significance.

The volume of the dissertation is 239 pages, structured in four chapters. There is an introduction, conclusion, bibliography of the used scientific apparatus, as well as 312 footnotes. The choice of structure is good with regard to revealing all the aspects of the subject of the work and its shaping as a well-built entity, as well as achieving a good balance in introducing the matter. The established structure allows for the sought-after accents to be underlined and for their utmost appropriate presentation.

The exposition follows the logic of moving from the common and principal to analyzing particular matters. In view of this, first, a historic and comparative legal review of the unilateral assumption of a civil obligation (the so called 'pollicitatio', according to the terminology, applied by the author) is conducted, its place with regard to similar historic legal figures is analyzed in order to underline its specifics, the instances which, according to the author, present legally regulated cases of the pollicitatio in Bulgarian Law, are studied, a distinction is made between the unilateral assumption of an obligation in Commercial Law and the unilateral assumption of an obligation in Civil Law, a characteristic of the pollicitatio as a deal is made, the specifics of the arising on its basis legal relation are outlined, distinguishing it from similar legal relations, an analysis is made of the contents of the pollicitatio legal relation, the subjects of the relation and its termination.

It must be specially pointed out that the Ph.D. student has managed successfully to cope with an initial difficulty, stemming from the subject matter of the Ph.D. thesis – conceptually, there is no tradition in the legal literature to accept the unilateral assumption of a civil obligation as an independent figure, and there is no unified systematic and comprehensive legal regulation of the matter. In order to compose the presentation of the figure, the author has literally gathered parts from various sources and had to conduct a broad analysis, including and comparing with a wide range of Civil Law institutes. This is where the problem with the lack of a unified terminology in the legal provisions is particularly perceived, which requires clarifications and the introduction of various legal figures to the main construction of the dissertation. It can be said that on the basis of his good knowledge and understanding of the matter, as well as on the basis of his fine acquaintance with the Civil Law institutes as a whole, the author has managed to deal with this challenge.

In order for a complete and comprehensive assessment of the work to be given, it must be emphasized that it contains a number of novelties and contributions.

1. **First**, the conceptual bringing out of the matter of the unilateral assumption of a civil obligation can be pointed out as a main contribution. Up till this moment in the Bulgarian Civil Law literature there has been no attempt at a comprehensive theoretical study of the topics, related to the essence, contents and the legal consequences of the unilateral assumption of a civil obligation. Now, this problem has been brought to the fore of scientific attention and the conclusions, related to it, may

give rise to further studies and to rouse consent and dissent within the framework of the relevant scientific discussion.

2. **Second**, the view regarding the grounds which defect the unilateral assumption of a civil obligation, and especially the conclusions about the deal's nullity due to the impossibility of its object, can be considered a contribution.

3. **Third**, as a contribution of the Ph.D. thesis should also be pointed out the analysis of the essence and legal specifics of the promise to lend a loan under art. 241 of the Obligations and Contracts Act (OCA), as well as reaching the conclusion that it can be a unilateral deal, and giving arguments in favour of the position that a preliminary loan contract is null and void.

4. **Fourth**, I deem it reasonable and deserving support the proposal to add paragraphs two and three to the current article 241 OCA, in which the matter of insolvency in Civil Law to be expressly settled, taking into consideration the differences with the insolvency in Commercial Law. Besides, this is a chronic problem, whose solution the Ph.D. thesis shows as urgent, albeit regarding the situation of a particular Civil Law institute.

5. **Fifth**, I find as a contribution the analysis and argumentation of the view that as with the completely incapacitated persons, so, *per argumentum a fortiori*, can the partly incapacitated persons form a legal expectation as a specific element of their property sphere.

6. **Sixth**, I consider as a contribution the conclusions regarding the criteria, which the declaration of will for the unilateral assumption of a civil obligation needs to meet in order to give rise to a valid civil legal relation.

In spite of its numerous merits, there are views in the Ph.D. thesis I cannot agree with.

For instance, I have not been persuaded in the advocated by the Ph.D. student thesis that the figure, set in article 23 OCA, is a unilateral assumption of an obligation for the actions of a third party, instead of a contract for promising the actions of a third party.

Also, I do not consider completely successfully advocated the thesis that the contents of the *pollicitatio* legal relation includes a legal expectation for the beneficiary but no right to seek actual fulfilment of the promised. I find it declarative and in need of further argumentation.

The above critical notes in no way diminish the merits of the work and do not make me hesitate to give it a positive mark. I consider the Ph.D. thesis **an original scientific accomplishment with scientific-practical significance**, which meets the requirements of article 6, paragraph 3 of the Development of the Academic Personnel in the Republic of Bulgaria Act. The dissertation is the result of independent scientific researches of the author and shows a substantial contribution in the sphere of legal knowledge regarding the essence and the specifics of the unilateral assumption of a civil obligation.

The above motivates me to recommend to the scientific jury of the Institute for the State and the Law of BAS to take a decision for awarding Vladislav Svetoslavov Datsov the educational and scientific degree “Ph. D.”, which I personally will vote in favour of.

Sofia
17th May 2023

Respectfully yours:
Prof. Ph.D. Pavel Sarafov